Dnro
H2780/01.02.01/2022

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Esko Hirvonen

09.01.2023

Eduskunta
Lakivaliokunta
lav@eduskunta.fi

Lakivaliokunta tiistai 10.01.2023 klo 09.30 / HE 217/2022 vp /

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI PAKKOKEINOLAIN JA ESITUTKINTALAIN MUUTTAMISESTA SEKÄ NIIHIN LIITTYVIKSI LAEKSI

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Tullilta kirjallista asiantuntijalausuntoa kokoukseensa 10.1.2023 hallituksen esitykseen 217/2022 vp sekä siihen liittyvistä lakialoitteista LA 57/2021 vp ja LA 91/2020 vp. Tulli lausuu asiaa seuraavaa:

Tulli pitää hallituksen esitystä kokonaisuudessaan kannatettavana. Tulli on osallistunut sen pohjana olleiden pakkokeinojen muutostarpeita arvioineen sekä rikosprosessin tehostamista arvioineiden työryhmien työhön.

Esityksessä ehdotetaan mm. pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun 14 §:n 4 momenttiin lisättäväksi poliisille, Tullille ja Rajavartiolaitokselle oikeus peiteltyyn tiedonhankintaan tietoverkossa, mitä Tulli pitää tarpeellisena ja perusteltuna ehdotuksena. Myös rikollinen toiminta hyödyntää koko ajan aktiivisemmin tietoverkkoja, jotka toimivat myös Tullin kannalta olennaisen salakuljetusrikollisuuden myyntialustoina.

Sisäministeriön valmistelema HE 275/2022 muuttaisi poliisilakia niin, että se poikkeaisi esimerkiksi Tullin rikostorjuntaa käsittelevästä TRT-laista. Tämän epäsymmetrian korjaamiseksi tulisi TRT –lakia muuttaa vastaavasti, ettei viranomaisten väliseen esitutkintayhteistyöhön eikä koulutukseen syntyisi esteitä.

Yhteydenpidon rajoittamisen sisällöstä säätäminen tarkemmin laissa olisi kannatettavaa, jotta saadaan yhtenäisempi käytäntö rajoituspäätöksiin. Kuten HE:ssä mainitaan, vaihtelua esiintyy yksittäisissä tapauksissa paljon. Kuitenkin yhteydenpidon rajoitukset: 4:1 §, esitys siten, että yhteydenpito voidaan rajoittaa nimeämättömään joukkoon tilanteisiin, joissa se voidaan perustella ”erittäin painaviin syihin” vedoten, aiheuttaisi ongelmia. Erityisesti Tullin tutkinnassa paljastuu törkeitä rikoksia, joiden lähtökohdat ovat täysin ”pimeässä”, kun vankina on esimerkiksi kuriiri, joka kiistää tietävänsä mistään mitään. Tällöin tutkinnassa ei ole edes vangitsemisvaiheessa mitenkään tiedossa henkilöpiiriä joihin asia liittyy. Säännös tulisikin muuttaa esimerkiksi ”perustellusta syystä” muotoon.

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Esko Hirvonen

09.01.2023

Vangitsemisasian kansliakäsittely tulee todennäköisesti jäämään kuolleeksi kirjaimeksi, koska on melko todennäköistä, ettei epäillyt siihen suostu.

Syyttäjän vaitiolo-oikeuden yhdenmukaistaminen tutkinnanjohtajan vaitiolo-oikeuden kanssa on tärkeä muutos, joka palvelee normaalia syyttäjäyhteistyötä, mutta on tärkeää erityisesti tapauksissa, joissa syyttäjä on keskeisesti mukana tutkinnassa. Tällaisia tilanteita on tyypillisesti, kun tutkinnassa käytetään eurooppalaista tutkintamääräystä, tai tutkintaan liittyy olennaisesti kansainvälistä yhteistyötä, joissa toisen maan lainsäädännön ja käytänteiden mukaan syyttäjän mukanaolo tutkinnassa edistää yhteistyötä.

LA 57/2021
Lakialoitteella pyritään yleisesti estämään ampuma-aserikosten yleistymistä ja tavanomaistumista sekä erityisesti edistämään rikosvastuun toteutumista, kun on syytä epäillä jonkun syyllistyneen törkeään ampuma-aserikokseen.

Lakialoitteen mukaan pakkokeinolain 10 luvun 3§: ään tulisi lisätä törkeä ampuma-aserikos niiden rikosten luetteloon, joiden esitutkintaan esitutkintaviranomaiselle voidaan antaa lupa kohdistaa telekuuntelua rikoksesta epäillyn hallussa olevaan tai hänen oletettavasti muuten käyttämäänsä teleosoitteeseen tai telepäätelaitteeseen.

Tulli kannattaa tehtyä lakialoitetta ja yhtyy aloitteessa mainittuihin perusteluihin. Törkeät ampuma-aserikokset ovat viime aikoina tehtyjen uhka-arvioiden mukaan lisääntymässä, ja aseiden laittoman kaupan ja maahantuonnin tutkintaan ko. lakimuutoksella voitaisiin tehokkaasti vaikuttaa.

LA 91/2020
Lakialoitteessa ehdotetaan huumausainerikoksen lisäämistä pakkokeinolain 10 luvun 56 §:n luetteloon niistä rikoksista, joista ankarin rangaistus ei ole vähintään kolmea vuotta, mutta joiden osalta voidaan esitutkinnassa käyttää kertynyttä ylimääräistä tietoa, jos ylimääräisen tiedon käyttämisellä voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys rikoksen selvittämiselle.
Tulli yhtyy lakialoitteessa mainittuihin perusteluihin ja pitää ehdotusta kannatettavana.

Esko Hirvonen
Valvontapäällikkö

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi